Wielka Brytania
– zjednoczone królestwo sprzeczności

SKARBIEC KANCELARIA PRAWNA

Wlk. Brytania podejmuje walkę z jednym z najistotniejszych osiągnięć doktryny prawnej *common law* i wprowadza rejestr beneficjentów rzeczywistych.

Koncepcja beneficjenta rzeczywistego stanowi dorobek porządku *common law* i traktowana jest, jako jeden z fundamentalnych elementów anglosaskiego sytemu prawnego. Pojęcie beneficjenta było znane już od czasów średniowiecza, kiedy to stosunki społeczno-gospodarcze opierały się w głównej mierze na własności ziemskiej. Ustalono wówczas podział na rzeczywistą własność wynikającą z tytułu prawnego oraz tzw. *equitable ownership*, czyli tytuł polegający na powierniczym władaniu przedmiotem własności. Tytuł ten, otrzymywała najczęściej osoba, której właściciel ziemski (np. uczestniczący w krucjatach krzyżowych) przekazywał swoje gospodarstwo do zarządu na czas jego nieobecności. Dziś instytucja powiernicza ma niemniejsze znaczenie. W dobie walki z przestępczością gospodarczą, nawet państwa, funkcjonujące w kulturze prawa kontynentalnego, zaczęły stosować definicje beneficjenta rzeczywistego. Na gruncie prawa unii europejskiej rzeczywisty beneficjent oznacza osobę, która jest właścicielem lub kontroluje podmiot prawny, poprzez wystarczający odsetek udziałów lub praw głosu w tym podmiocie, ustalany w wysokości 25% plus jeden udział.

W chwili, gdy wykorzystywanie koncepcji beneficjenta rzeczywistego stało się polem do licznych nadużyć, zaczęto poszukiwać odpowiedzi na pytanie, jak skutecznie pozyskiwać wiedzę na temat jego tożsamości. Odpowiedź pojawiła się u źródła problemu, czyli w Wielkiej Brytanii.

materiały prasowe

mec. Robert Nogacki
właściciel Kancelarii Prawnej Skarbiec

W prawie angielskim definicja beneficjenta funkcjonowała do tej pory, jako element prawa zwyczajowego. Międzynarodowe działania skierowane na zwalczanie przestępczości gospodarczej oraz zjawisk uchylania się od opodatkowania, odbiły się także echem w prawie Zjednoczonego Królestwa, a to z kolei, zaowocowało przeniesieniem tej koncepcji na grunt ustawowy.

Inicjatywą dla zmian była tzw. SBEEA (*Small Business, Enterprise and Employment Act*), ustawa z 2015 roku, która wprowadziła szereg istotnych korekt w angielskim prawie spółek. W ramach idei zwiększenia transparentności w obrocie gospodarczym, wprowadzono między innymi zakaz emitowania akcji na okaziciela czy zakaz powoływania osób prawnych do zarządu spółek kapitałowych.

W styczniu 2016 roku, rząd Zjednoczonego Królestwa zakończył pracę nad regulacjami wprowadzającymi do porządku prawnego obowiązek prowadzenia rejestru beneficjentów rzeczywistych dla spółek kapitałowych oraz spółek osobowych typu LLP (tzw. PSC Register – ang. *Register of People with Significant Control*).

Definicja PSC jest podobna do tej funkcjonującej w procedurach przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. PSC to osoba fizyczna lub inny podmiot, który spełnia bezpośrednio lub pośrednio, co najmniej jeden z następujących warunków: posiada więcej niż 25% udziałów w kapitale spółki lub przysługuje mu – więcej niż 25% z praw głosu w organach spółki; posiada – prawo do powoływania lub odwoływania większości członków rady dyrektorów (zarządu) spółki, ma prawo do wykonywania lub wykonuje prawo kontroli lub wywiera znaczący wpływ na funkcjonowanie podmiotu czy też na funkcjonowanie trust-u lub podmiotu niebędącego osobą prawną, która spełnia jednocześnie cztery wcześniejsze warunki.

Ustawa wejdzie w życie z dniem 6 kwietnia 2016 roku. Od tego momentu spółki kapitałowe (spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – *limited by shares i LBGs*, w tym organizacje pożytku publicznego oraz spółki europejskie) jak również spółki osobowe typu LLP, będą zobowiązane do utworzenia i samodzielnego prowadzenia publicznego rejestru PSC. Spółki będą również zobowiązane do wysyłania zgromadzonych danych do Rejestru Spółek (ang. *Companies House*) co najmniej raz w roku, w czerwcu, w ramach rocznego sprawozdania z działalności spółki (ang. *Confirmation Satement*) oraz do udostępniania informacji z rejestru na każde żądanie zainteresowanej osoby trzeciej, co stanowić ma narzędzie weryfikacyjne dla potencjalnego inwestora.

Rejestr powinien zawierać podstawowe dane personalne osoby rejestrowanej jak również informację o kraju jej rezydencji oraz opis kryteriów, jakie pozwoliły na zakwalifikowanie jej jako PSC, jak również datę, od której PSC spełnia powyższe kryteria.

Ustawa narzuca przedstawicielom spółek proaktywne podejście do kwestii realizacji zobowiązań wynikających z przepisów. Oznacza to, że wymaga się podjęcia odpowiednich działań, które gwarantują ukazanie jak najbardziej rzetelnych informacji na temat struktury beneficjenckiej spółki. Na przykład, w sytuacji kiedy mamy do czynienia z trzema wspólnikami, z których każdy jest posiadaczem 10 proc. udziałów w kapitale spółki, ale na podstawie odrębnego porozumienia wykonują oni swoje prawa jako wspólnicy łącznie, to należy przyjąć, że są oni łącznie PSCs dla 30 proc. udziałów.

Spółka jest zobowiązana do poinformowania potencjalnego beneficjenta o jego kwalifikacji, jako PSC oraz musi z nim potwierdzić zasadność podstaw do umieszczenia jego osoby w rejestrze.

Świadome zatajenie faktu spełnienia kryteriów PSC może być powodem powstania odpowiedzialności karnej beneficjenta.

Omawiane regulacje są krokiem milowym w kierunku zwiększania transparentności obrotu gospodarczego w zakresie własności i kontroli w Wielkiej Brytanii. Przyszłość pokaże czy nie będzie to powodem odpływu z rynku inwestorów zainteresowanych dalszym korzystaniem z podstawowych dobrodziejstw *common law*.

Kancelaria Prawna Skarbiec jest wiodącym podmiotem w zakresie przeciwdziałania bezprawiu urzędniczemu i kontroli podatkowych.